

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/73/2023
Identifikačné číslo spisu:	1115204610
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1115204610.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. S. A. U., narodeného X. K. XXXX, Q., T. M. XX, zastúpeného Mgr. Petrom Reom, advokátom, Bratislava, Dvojkřížna 2, proti žalovanej MetLife Europe Limited, Lower Hatch Street, On Hatch 20, Dublin, Írsko, konajúcej prostredníctvom organizačnej zložky: MetLife Europe d.a.c., pobočka poisťovne z iného členského štátu, Bratislava, Pribinova 10, IČO: 47 257 105, zastúpenej splnomocnenkyňou Aldertree legal s.r.o., Bratislava, Hlavné námestie 5, IČO: 35 908 891, o zaplatenie 15 015 € s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (predtým na Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. 7C/37/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. marca 2019 sp. zn. 6Co/61/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanej náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júla 2018 č. k. 7C/37/2015-331 žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4 777,50 € do 3 dní, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť žalovanej „nahradit“ (správne „zaplatiť“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) „trovy“ (správne „náhradu trov“) konania podľa miery úspechu vo výške 36,38% do 3 dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým bude rozhodnuté o výške náhrady. V rozsudku právne zdôvodnenom ustanoveniami § 788 ods. 1 a 3, § 791 ods. 2 a § 797 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „OZ“) a ustanoveniami čl. 3 bodu B bodu 10 všeobecných poisťných podmienok žalovanej pre životné poistenie (ďalej tiež len „VPP“) uzavrel, že žalobcovi v súvislosti s úrazom krytým poistením u žalovanej a jeho následkom v podobe úplnej straty funkcie (ochrnutia) pravej hornej končatiny (ďalej tiež len „PHK“) bol nárok na poistné plnenie za poškodenie ciev priznaný za túto stratu (ochrnutie) a ak k prítomnému poškodeniu cievneho systému došlo ako k následku úrazového poškodenia nervov PHK, nemožno poskytnúť odškodnenie za stratu tej istej funkcie, i keď žalobca utrpel aj poškodenie inej orgánovej skupiny než tej výslovne špecifikovanej v

tabuľke strát.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolania oboch strán sporu žalobcu rozsudkom z 27. marca 2019 sp. zn. 6Co/61/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku zamietajúcom žalobu o zaplatenie 10 237,50 € z titulu poistného plnenia za poškodenie ciev, ako aj výrok rozsudku o trovách konania podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) potvrdil a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Rozhodnutie o odvolaní žalobcu odôvodnil praktickým stotožnením sa so záverom súdu prvej inštancie, že ak v súlade s čl. 3 bodom B ods. 2 VPP žalovaná žalobcovi vyplatila 65% poistnej sumy za úplné ochrnutie PHK vo výške 32 250 €, poškodenie nervov a poškodenie ciev malo v prípade žalobcu za následok iba jednu stratu a to úplné ochrnutie PHK a preto v zmysle čl. 3 časti B ods. 1 písm. b) poistných podmienok pre pripoistenie nešlo vyplatiť plnenie „z dôvodu viac ako jednej straty“. Povedané inak - ak poškodenie ciev predstavuje v prípade žalobcu jedno z viacerých parciálnych poškodení zahrnutých v tom najzávažnejšom (ochrnutí), nemožno súhlasiť so žalobcom, že poškodenie nervov a poškodenie ciev predstavujú dve samostatné straty s nárokom dve samostatné plnenia, argumentoval tiež odvolací súd, reproduktujúci tiež podľa neho relevantnú časť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a s argumentáciou žalobcu za pomoci rozhodnutí týkajúcich sa náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vysporiadavajúci tak, že tieto pre odlišnosť predmetu sporu (nárok na poistné plnenie) použiť nešlo.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) aj § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Navrhol zrušenie rozsudkov oboch nižších súdov s vrátením veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Tvrdenou vadou tzv. zmätočnosti podľa neho zaťažili nižšie súdy tým, že sa nedostatočným spôsobom vysporiadali s jeho argumentáciou a závažnosťou ním utrpenej poškodenia zdravia; pre rozhodnutie významnou a dosiaľ dovolacím súdom neriešenou právnou otázkou je potom otázka výkladu pojmu „strata“ (v intenciách výkladu ustanovení poistných podmienok).

4. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť. Toto podľa nej je len pokusom dovolateľa opätovne otvárať už nižšími súdmi zodpovedané skutkové aj právne otázky a ako také nie je prípustné, právnou otázkou podľa žalobcu dosiaľ dovolacím súdom neriešenú potom dovolanie nesformulovalo jasne a navyše je tu snaha zastrieť, že v skutočnosti nejde o otázku právnou, ale skutkovú.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech boli vydané rozhodnutia oboch nižších súdov (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), dospel bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup, uvádza v nasledujúcich bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Tejto mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 CSP.

7. Pokiaľ dovolateľ vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z § 420 CSP, tu dovolací súd zdôrazňuje, že aj za účinnosti CSP je naďalej aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá samo tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale (až) zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (tu porovnaj 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017 a 8Cdo/73/2017).

8. Žalobca v dovolaní primárne prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

Podľa neho je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do procesného práva strany sporu, b/ nesprávnosť procesného postupu súdu reprezentujúceho takýto zásah, v dôsledku ktorého dochádza k znemožneniu procesnej strane, aby (svojou procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia a c/ miera (intenzita) zásahu, pri ktorej už je namieste hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (II. ÚS 3/97, I. ÚS 97/97, II. ÚS 251/03, I. ÚS 50/04 a IV. ÚS 252/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

11. Preskúmaním obsahu odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov v prejednávanej veci a to predovšetkým odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, predstavujúceho primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní potom podľa názoru dovolacieho súdu nešlo dospieť k záveru o tom, žeby tu šlo o ten prípad, aký má na mysli ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

12. V posudzovanom prípade totiž obsah spisu neodôvodňuje opodstatnenosť tvrdenia dovolateľa, že odvolací súd pri odôvodňovaní svojho rozsudku v časti potvrdzujúcej rozsudok súdu prvej inštancie tam, kde tento vyznel v neprospech neskoršieho dovolateľa, vybočil z medzí určených mu v rámci ustanovenia § 387 ods. 3 CSP (inak štandardne prízvukovaných v už patrične ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu). Kritériom z tohto pohľadu rozhodujúcim je totiž možnosť označenia tvrdenia či námietky dovolateľa, odvolacím súdom ponechaného (-ej) bez povšimnutia, za podstatné. V prejednávanej veci však s výnimkou nesúhlasu žalobcu s tým, aký prístup zvolili nižšie súdy pri interpretácii pojmov urobených súčasťou poistných podmienok žalovanej a praktického zotrvávania na názore o dôvodnosti uprednostnenia výkladu doslovného nezaznela žiadna námietka, s ktorou by sa odvolací súd nevysporiadal. Takéto jeho opomenutie (podobne ako pred ním i opomenutie súdu prvej inštancie) pritom v tomto prípade ani neprichádzalo do úvahy, keď možnými tu boli výlučne dve z povahy veci protichodné interpretácie (jedna preferovaná žalovanou a osvojená si tiež nižšími súdmi a druhá naopak preferovaná žalobcom) a rozhodnutie sa pre jednu so sebou logicky nieslo aj odmietnutie jej významového protikladu (čo platilo tiež pre argumenty na podporu jedného či druhého riešenia). Práve preto by v obdobných prípadoch k zaťaženiu konania výskytom tvrdenej vady tzv. zmätočnosti mohlo prísť len vtedy, ak by odvolací súd z nejakého dôvodu považoval argumentáciu súdu prvej inštancie za nedostačujúcu a rozhodol sa pre jej doplnenie, pritom by sa však dopustil chyby, ktorá by konzistenciu argumentácie ako celku v konečnom dôsledku spochybnila (pretože by si jednotlivé argumenty v jej rámci odporovali). O taký prípad tu ale nešlo, nakoľko odvolací súd sa popri prevzatí nosnej časti argumentácie súdu prvej inštancie (a jej reprodukcií) obmedzil len na praktické vysvetlenie podstaty posudzovaného problému a jeho zjednodušujúce prerozprávanie bez toho, aby tým logika a súdržnosť posolstva oboch nižších súdov utrpela. Napokon i sám žalobca polemikou so závermi nižších

súdov priznal, že tieto považuje prinajmenšom on sám za zrozumiteľné (a to, či mu vyhovujú, je už iná otázka).

13. Ak teda pre záver o výskyte procesnej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, predstavovanej nedostatkom dôvodov rozhodnutia, je rozhodujúce len zistenie dovolacieho súdu a nie subjektívne presvedčenie dovolateľa, s čím súvisí tiež požiadavka na objektívne uspokojivé vysvetlenie dôvodov na podporu rozhodnutia určitým spôsobom (bez ambície presvedčiť aj stranu majúcu záujem na celkom konkrétnom výsledku konania); obsah spisu v prejednávanej veci tvrdenie dovolateľa nepodporoval a súhlasiť tak bolo treba so žalovanou, že dovolanie opreté o tento dôvod nebolo prípustné a preto ani dôvodné.

14. Pri snahe dovolateľa presvedčiť o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP potom novšia judikatúra najvyššieho súdu ani ústavného súdu netrvá na povinnosti vymedziť v dovolaní aj tvrdenú skutkovú podstatu nesprávneho právneho posúdenia veci (tak, že dovolateľ i s podstúpením rizík plynúcich z voľby si má vybrať aj z alternatív ponúkaných v rámci jednotlivých písmen § 421 ods. 1 CSP) a navyše aj pri urobení výberu alternatíva podľa písmena b) (zvolená i dovolateľom z prejednávanej veci) presúva obraznú loptičku pred dovolací súd (ktorý v záujme odmietnutia zaoberania sa dovolaním vecne musí byť schopný oponovať tvrdeniu, že nastolená právna otázka ešte riešená nebola). Na to, aby však dovolací súd bol oprávnený uskutočniť meritórny dovolací prieskum a mal príležitosť vyjadriť sa, či za správne možno považovať riešenie otázky ponúknuté odvolacím súdom (resp. aj súdom prvej inštancie) alebo opačné riešenie preferované dovolateľom, musí položená otázka poskytovať priestor pre žiaduce zovšeobecnenie pravidla (judikatórny prínos) a nesmie tu ísť len o otázku akademickú (bez schopnosti ovplyvniť rozhodnutie vo veci).

15. Pri vyjdení z práve priblížených úvah potom úvahy o tom, či otázka zadefinovania pojmu „strata“ má povahu otázky právnej alebo „len“ skutkovej mali podstatne menší význam ako to, že spôsob nastolenia otázky znemožňoval naplnenie pojmu majúceho sa interpretovať obsahom s očakávaným judikatórnym presahom (aby aj pre iné prípady poistných udalostí, než je tá žalobcova, bolo zrejmé, kde sú medze nárokovateľnosti plnenia a čo je už za nimi) a tiež to, že nižšie súdy v prejednávanej veci nezaložili svoje rozhodnutia v neprospech dovolateľa na závere o neutrpení žalobcom „straty“, ale na inom závere, že významná a takpovediac tá najzásadnejšia strata v sebe inkorporuje (zahŕňa) aj iné straty (parciálne poškodenia zdravia), za iných okolností samy osebe odôvodňujúce poskytnutie poistného plnenia. Pri nazeraní na problém aj z toho uhla pohľadu tak požiadavka z dovolania na zadefinovanie pojmu „strata“ mala povahu len akademickej otázky bez potenciálu či už širšieho alebo užšieho vymedzenia pojmu ovplyvniť spôsob rozhodnutia v tejto konkrétnej veci.

16. Dovolaciemu súdu preto za opísaného stavu veci neostávalo iné, než konštatovať, že dovolanie žalobcu nešlo považovať za prípustné ani v časti namietania ním nesprávneho právneho posúdenia veci a preto s ním bolo nutné (ako s celkom) naložiť podľa § 447 písm. c) CSP spôsobom uvedeným v prvej vete výroku tohto uznesenia.

17. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.